

La basílica de la Sagrada Família, una ànima oberta a Déu

Dll, 8/11/2010 per Eloi Aran Sala
[Betel. Arquitectura, Art i Religió](#)

(Eloi Aran / CR) “El Temple de la Sagrada família reflecteix tota la grandesa de l'Esperit humà que s'obre a Déu”. Aquestes han estat **les primeres paraules de Benet XVI** referides a la dedicació del temple de la Sagrada Família en el seu viatge apostòlic a Santiago de Compostela i Barcelona en [l'arribada d'aquest dissabte](#). El diàleg entre la fe i les arts serà un dels temes principals **del missatge del Sant Pare a Barcelona, i reactualitzarà** el seu [Discurs de Recepció](#) a 250 artistes de renom internacional a la Capella Sixtina del 21 de novembre de 2009. Què veurà, doncs, Benet XVI aquest diumenge al matí a la Sagrada Família, símbol de la ciutat?

El Temple expiatori de la Sagrada Família es presenta a la ciutat com els seu *axis mundi*, el seu **punt de referència cabdal al bell mig del pla urbà**, entre entre els rius Besòs i Llobregat i la Serralada de Collçerola i el Mar Mediterrani. A diferència de “l'altre temple expiatori” de Barcelona (al Tibidabo), la Sagrada Família no s'allunya del poble sinó que vol acollir-lo al bell mig de la seva activitat diària, oferint-se com a lloc de trobada amb el Transcendent.



En certa manera és reflex del paradigma encarnatori descendent **del pròleg de Sant Joan**: “El qui és la Paraula s'ha fet home i ha habitat entre nosaltres, i hem contemplat la seva glòria”. En l'interior del temple gaudinià, en tant que una evolució de l'espai gòtic, els arcs paraboloides descarreguen al terra com qui la toca “de puntetes”, com qui davalla. Paradoxalment, contrari a la lleugeresa de l'espai interior, l'exterior del temple és una implosió simbòlica, un retaule montanyós ofert a la ciutat moderna que s'escampa en la retícula d'Idelfons Cerdà.

Com a imatge tipològica del Temple de la Sagrada Família hi ha **la visió de la Jerusalem Celestial de l'Apocalipsi (Ap 21, 9-27)**. Gaudí reinterpretava les muralles de la ciutat celestial com un claustre perimetral que dona tota la volta al temple. Una muralla on el sistema de defensa no és altre que la invocació de l'església a Maria ja que es concep com un recorregut per al res del rosari.

Maria protegeix el temple, protegeix l'Església, juntament amb els dotze campanars perimetrals que corresponen als dotze deixebles. La reinterpretació de les muralles de la Jerusalem celestial com a claustre també fa referència al temple com al Paradís, ja que “paradís”, en persa, vol dir “jardí”. Gaudí posa el temple dins del claustre monacal fent d'ell un jardí.

Respecte a l'orientació del temple Gaudí es va veure obligat a seguir amb el projecte de Villar, l'arquitecte anterior, tot i que **ell hauria preferit una clara orientació nord-sud, en diagonal a la illa de l'eixample** de Cerdà. Aquesta orientació hauria donat més perspectives al temple i quedaria més clara la relació de la porta del naixement amb l'est, la de la passió a l'oest i la portalada de la glòria al sud.

La tradició eclesial d'orientació dels temples, **refermada per Joseph Ratzinger** a la seva obra *El espíritu de la litúrgia. Una introducción*, és posar l'absis a l'est. Aquesta disposició apuntava a la nova vinguda de Jesús, la Parusia, relacionada amb la llum del matí. La semicúpula de l'absis sovint representava aquesta vinguda de Jesucrist amb la imatge del Pantocràtor: Jesucrist en el tron celestial rodejat dels quatre evangelistes.

El que fa Gaudí és capgirar aquesta disposició i, **el que no ha pogut fer en el pla, ho fa en alçada**. L'absis es deixa en el seu estat primigeni i es dedica a Maria, estel de l'Església, mentre que la referència a Jesús i als quatre evangelistes es desenvolupa en la torre central i les quatre torres dels evangelistes que la rodejen.

En aquest sentit, **Gaudí ja va trobar solució a les observacions que J. Ratzinger feia** al seu llibre: "Un dels fenòmens veritablement absurds dels darrers decennis és, segons el meu punt de vista, el fet de col·locar la creu a un costat per veure al sacerdot. És que la creu destorba durant l'eucaristia? És que potser el sacerdot és més important que El Senyor? Caldria corregir aquest error el més aviat possible; i és possible sense noves reformes. El Senyor és el punt de referència. Ell és el sol naixent de la història".

En Gaudí tot el temple de la Sagrada Família és **un crucifix en tres dimensions**. Una ànima oberta cap al cel.

(Per més informació podeu llegir també l'article [El temple, brúixola del transcendent](#). També és molt recomanable el llibre d'Armand Puig "[La Sagrada Família segons Gaudí](#)")